

Innst. 20 S

(2015–2016)

Innstilling til Stortinget fra kommunal- og forvaltningskomiteen

Prop. 152 S (2014–2015)

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om endringer i statsbudsjettet for 2015 under Justis- og beredskapsdepartementet mv. (tilleggsbevilgning som følge av økning i antallet asylsøkere til Norge)

Til Stortinget

1. Sammendrag

1.1 Innledning

Det vises i proposisjonen til at antallet asylsøkere til Europa nå er på et historisk høyt nivå. Regjeringen legger i proposisjonen fram forslag om bevilgningsendringer i 2015 som følge av et økt antall asylsøkere til Norge i 2015, sammenlignet med hva som ligger til grunn for gjeldende budsjett. Den kraftige økningen, og den særlig store økningen i antallet enslige mindreårige asylsøkere, skaper store utfordringer for utlendingsforvaltningen. Det foreslås bevilgningsøkninger på diverse kapitler for å håndtere denne situasjonen. Til sammen foreslås det i proposisjonen bevilgningsøkninger på 227,1 mill. kroner.

Det vises til at også andre kapitler på statsbudsjettet vil kunne bli påvirket av den økte tilstrømmingen. Beregningsgruppen for utlendingsforvaltningen (BGU) vil på ordinært vis utarbeide prognoser og bevilgningsberegninger for volumavhengige poster til nysalderingen for 2015. Regjeringen vil komme tilbake til dette i den forbindelse.

1.2 Bakgrunn

Den kraftige økningen av asylsøkere til Norge medfører betydelige utfordringer for utlendingsforvaltningen, noe som også kan gjøre situasjonen for

personene som søker om beskyttelse i Norge, vanskeligere. Det er for gjeldende budsjett 2015 lagt til grunn en prognose på 11 000 asylsøkere til Norge inneværende år. Det legges i proposisjonen til grunn en økning fra 11 000 til 16 000 asylsøkere til Norge i 2015. Det understrekes at det er svært stor usikkerhet knyttet til hvor mange asylsøkere som vil komme til Norge fremover. Dersom de siste ukers utvikling fortsetter ut året, vil antallet asylsøkere i 2015 bli høyere enn dette tallet.

1.3 Forslag under de enkelte kapitlene

1.3.1 Justis- og beredskapsdepartementet

KAP. 400 JUSTISDEPARTEMENTET

Post 1 Driftsutgifter

Det vises i proposisjonen til at de økte asylankomstene til Norge og Europa medfører betydelige meroppgaver for Justis- og beredskapsdepartementet. For å kunne håndtere situasjonen på en god måte foreslås det i proposisjonen å øke bevilgningen på kap. 400, post 1 med 1,5 mill. kroner i 2015.

KAP. 440 POLITIDIREKTORATET – POLITI- OG LENSMANNSETATEN

Post 1 Driftsutgifter

Økte asylankomster

Det vises i proposisjonen til at situasjonen for ankomstregistreringen er utfordrende. Særlig gjelder dette de forholdene som asylsøkerne møter i Politiets utlendingsenhets lokaler. Det har i en tid vært nødvendig å foreta tilpassede registreringer som innebærer at en del personer ikke er ferdig registrert før de sendes ut til mottakssystemet. Dette er uheldig ut fra sikkerhetshensyn og ut fra hensyn til effektiv saksbehandling (ID-arbeidet er mest effektivt i initialfasen).

I tillegg gir det økte kostnader til transport og logistikk, og økt press på transittmottakene.

Det vises i proposisjonen til at det er nødvendig å styrke registreringskapasiteten betydelig. Foruten tiltak som er gjennomført innenfor eksisterende rammer er det derfor behov for å øke bevilgningen til politiet med 50 mill. kroner. Av dette knytter om lag 25 mill. kroner seg til personellkostnader og enkelte investeringer i Politiets utlendingsenhet. Det foreslås i proposisjonen på denne bakgrunn å øke bevilgningen på kap. 440, post 1 med 25 mill. kroner, jf. også omtale under kap. 440, post 21.

Norsk bidrag til fellesoperasjon i Middelhavet

Det vises i proposisjonen til at det i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2015 blant annet ble bevilget 5 mill. kroner for å dekke anslåtte merutgifter til leie av sivilt mannskap til norsk bidrag til Frontex fellesoperasjon Triton i seks måneder, jf. Innst. 360 S (2014–2015) og Prop. 119 S (2014–2015). Det ble uttrykt usikkerhet til beløpet. På bakgrunn av oppdatert oversikt forventes politiets ekstraordinære merutgifter som følge av Norges deltakelse i seks måneder å utgjøre 45,7 mill. kroner i 2015. Økningen skyldes uforutsette merutgifter og at Frontex har valgt å benytte skipet på en annen måte enn det som var forventet. Nåværende 6-måneders avtale for innleid skip går ut i slutten av november. Regjeringen vil forlenge det norske bidraget til Frontex fellesoperasjon Triton. Merutgifter til politiet i desember 2015 som følge av dette er anslått til 6,4 mill. kroner. Samlede merutgifter i 2015 til norsk bidrag til fellesoperasjon Triton i Middelhavet anslås på dette grunnlag til 52,1 mill. kroner. Det gir et merbevilgningsbehov i 2015 på 47,1 mill. kroner utover de 5 mill. kronene som ble bevilget til formålet i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett. Det er fortsatt lagt til grunn at politiet skal dekke ordinære lønnsutgifter for eget personell innenfor gjeldende bevilgning (om lag 16,5 mill. kroner).

Det foreslås i proposisjonen å øke bevilgningen på kap. 440 post 1 med 47,1 mill. kroner i 2015.

Samlet foreslås det i proposisjonen å øke bevilgningen på kap. 440 post 1 med 72,1 mill. kroner.

Post 21 Spesielle driftsutgifter

Bevilgningen på posten dekker blant annet politio og lensmannsetatens sideutgifter i forbindelse med asylsaker. Dette gjelder blant annet tolk, språkanalyser, kostnader forbundet med asylsøkernes opphold i lokalene til Politiets utlendingsenhet (mat, vakt hold, renhold) og logistikk til/fra asylmottak. Som følge av økningen i antall asylsøkere til Norge foreslås det i proposisjonen å øke bevilgningen på kap. 440 post 21 med 25 mill. kroner i 2015, jf. omtale under kap. 440 post 1. Regjeringen ga i statsråd 4. september 2015

samtykke ved kongelig resolusjon om å styrke politiets registreringsarbeid med 5 mill. kroner utover gitt bevilgning. Dette beløpet inngår i forslaget til bevilgningsøkning på 25 mill. kroner på kap. 440 post 21.

KAP. 3440 POLITIDIREKTORATET – POLITI- OG LENSMAANNSETATEN

Post 2 Refusjoner mv.

Det er gjennomført forhandlinger med Frontex om refusjon av utgifter knyttet til det norske bidraget til fellesoperasjon i Middelhavet. Refusjonene anslås til 20,8 mill. kroner i 2015. Det er usikkerhet knyttet til hvordan enkelte utgifter for politiet og refusjoner fra Frontex vil fordele seg i henholdsvis 2015 og 2016.

På bakgrunn av ovennevnte foreslås det i proposisjonen å øke bevilgningen på kap. 3440 post 2 med 20,8 mill. kroner i 2015, jf. også omtale under kap. 440 post 1.

KAP. 469 VERGEMÅLSORDNINGEN

Den kraftige økningen i antall enslige mindreårige asylsøkere har medført betydelige utfordringer for fylkesmannsembetene. Kapasiteten hos Fylkesmannen i Oslo og Akershus (FMOA), som er nasjonalt ansvarlig for representantordningen for enslige mindreårige asylsøkere, er svært presset.

Post 1 Driftsutgifter

Som følge av økte ankomster påføres FMOA et betydelig administrativt merarbeid knyttet til oppnevning, veiledning og rekruttering av representanter. Opprettelsen av nye mottak vil føre til økt belastning i en rekke embeter, og det vil resultere i betydelig merarbeid knyttet til rekruttering og opplæring av representanter.

Det foreslås i proposisjonen på bakgrunn av ovennevnte å øke bevilgningen på kap. 469 post 1 med 3,0 mill. kroner.

KAP. 490 UTLENDINGSDIREKTORATET

Kapasiteten i UDIs mottak er svært presset. For å møte utfordringen oppretter UDI et stort antall nye mottaksplasser. Behovet for rask etablering av flere mottaksplasser krever mye av UDIs administrasjon.

Når det gjelder postene knyttet direkte til mottaksdrift, kap. 490 Utlendingsdirektoratet, post 21, 60 og 70, har JD fullmakt fra Stortinget til å øke antall mottaksplasser innenfor gjeldende rammer for etablering og drift av asylmottak, selv om det medfører et bevilgningsmessig merbehov. Det foreslås ingen justering av disse postene på det nåværende tidspunkt, men det legges opp til at postene beregnes på nytt i forbindelse med nysalderingen for 2015. På det tidspunktet vil Beregningsgruppen for utlen-

dingsforvaltningen (BGU) ha utarbeidet nye prognoser og beregninger av budsjettbehov.

Post 1 Driftsutgifter

Som følge av økte ankomster påføres UDI betydelig administrativt merarbeid knyttet til opprettelse og oppfølging av asylmottak. For å styrke kapasiteten i UDI til å etablere og følge opp nye mottak og for å styrke kapasiteten i direktoratet til å planlegge og tilpasse virksomheten som følge av en stor økning i antallet ubehandlede saker, foreslås det i proposisjonen å øke bevilgningen på posten med 5 mill. kroner i 2015.

1.3.2 Kommunal- og moderniseringsdepartementet

KAP. 581 BOLIG- OG BOMILJØTILTAK

Post 76 Tilskudd til utleieboliger, kan overføres

Tilskudd til utleieboliger bidrar til flere egnede utleieboliger for flyktninger og andre vanskeligstilte på boligmarkedet. Tilskuddet forvaltes av Husbanken.

Mange kommuner melder at mangel på egnede boliger er et hinder i arbeidet med å bosette flere flyktninger. I asylmottakene var det per 31. juli 2015 5 364 personer med innvilget oppholdstillatelse. En styrking av tilskuddet til utleieboliger kan bidra til raskere bosetting i kommunene.

Regjeringen foreslår derfor i proposisjonen å øke bevilgningen til tilskuddet til utleieboliger med 50 mill. kroner.

Tilhørende tilsagnsramme er på 111,1 mill. kroner. Den økte tilsagnsrammen innebærer at det kan gis tilsagn til 200 flere utleieboliger i 2015.

1.3.3 Helse- og omsorgsdepartementet

KAP. 765 PSYKISK HELSE OG RUSARBEID

Regionale ressursentre om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging (RVTS) har ansvar for veiledning, undervisning, informasjon og nettverksarbeid (5 sentre).

Det vises i proposisjonen til at mange som kommer nå har manglende systemtillit, psykiske belastninger og traumer. Da er det viktig at RVTS-ene sammen med UDI og Bufetat sørger for veiledning og opplæring for å hindre at mottakssituasjonen blir ytterligere belastende. Videre er det behov for at RVTS-ene i samarbeid med Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress (NKVTS) bedrer traumekompetansen i kommunene og den mer spesialiserte kompetansen i spesialisthelsetjenesten. Det er viktig å prioritere arbeidet med de særskilte utfordringer som barn og unge har, spesielt de enslige mindreårige.

Det foreslås i proposisjonen å styrke alle RVTS med til sammen 5 mill. kroner for å intensivere arbeidet med tematikken.

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres, kan nyttes under post 72

Det foreslås i proposisjonen å øke bevilgningen på kap. 765 post 21 med 1 mill. kroner til RVTS Sør som finansieres over denne posten.

Post 75 Vold og traumatisk stress

Det foreslås i proposisjonen å øke bevilgningen på kap. 765 post 75 med 4 mill. kroner knyttet til arbeidet med psykisk helse rettet mot personer som kommer til Norge som asylsøkere.

1.3.4 Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet

KAP 820 INTEGRERINGS- OG MANGFOLDS-DIREKTORATET

Post 1 Driftsutgifter

Det avsettes 0,5 mill. kroner for å drifte en nettside som skal gi en samlet oversikt over mulighetene til å bidra og delta som frivillig i arbeidet med mottak og integrering av asylsøkere og flyktninger.

På denne bakgrunn foreslås det i proposisjonen å øke bevilgningen på kap. 820 post 1 med 0,5 mill. kroner.

KAP. 856 BARNEVERNETS OMSORGSENTRE FOR ENSLIGE MINDREÅRIGE ASYLSØKERE

Det økte antallet enslige mindreårige asylsøkere medfører et større behov for plasser i omsorgssentre, og dermed økt bevilgningsbehov på kap. 856 post 1.

Post 1 Driftsutgifter

Gjeldende bevilgning på posten er basert på en prognose som tilsa at det ville komme 150 nye barn inn i omsorgssentrene i 2015. Per 31. august har det kommet 279 nye barn. Det forventes at ankomstene vil holde seg på et høyt nivå utover høsten, og at det totalt vil komme 500 nye barn i løpet av 2015.

Forslaget baserer seg på at ankomstene fordeler seg jevnt utover høsten og at om lag 100 barn blir bosatt eller flytter ut fra omsorgssentrene de fire siste månedene i 2015.

I forslag til tilleggsbevilgning er utgifter til forvaltningsoppgaver i tilknytning til omsorgssentrene ikke medregnet. Det legges foreløpig til grunn at disse oppgavene i 2015 dekkes innenfor Bufdirs ordinære rammer. Dersom det høye belegget i omsorgssentrene vedvarer, vil kapasiteten på disse forvaltningsoppgavene også måtte øke.

Det presiseres videre i proposisjonen at anslagene for ankomster er svært usikre. Ved større avvik fra det som er lagt til grunn her, vil Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet komme tilbake med forslag knyttet til dette i forbindelse med nysalderingen.

På denne bakgrunn foreslås det i proposisjonen å øke bevilgningen på kap. 856 post 1 med 65 mill. kroner i 2015.

KAP. 3856 BARNEVERNETS OMSORGSENTRE FOR ENSLIGE MINDREÅRIGE ASYLSØKERE

Post 4 Refusjoner av ODA-godkjente utgifter

Som følge av forslag til bevilgningsøkning på kap. 856 post 1 foreslås det i proposisjonen å øke bevilgningen på kap. 3856 post 4 med 65 mill. kroner.

1.3.5 Utenriksdepartementet

KAP. 167 FLYKTNINGILTAK I NORGE, GODKJENT SOM UTVIKLINGSHJELP (ODA)

Post 21 Spesielle driftsutgifter

Som følge av forslag til bevilgningsøkning knyttet til omsorgssentre for enslige mindreårige asylsøkere, jf. omtale av kap. 856 post 1 og kap. 3856 post 4, foreslås det i proposisjonen å øke bevilgningen på kap. 167 post 21 med 65 mill. kroner.

Forslaget om 65 mill. kroner i tilleggsbevilgning på kap. 167 Flyktningiltak i Norge, godkjent som utviklingshjelp (ODA), post 21 Spesielle driftsutgifter, foreslås dekket ved tilsvarende reduksjoner i andre poster på bistandsbudsjettet. Det foreslås i proposisjonen følgende reduksjoner:

- 5 mill. kroner på kap. 151 Bistand til Asia, post 78 Regionbevilgning til Asia, kan overføres
- 30 mill. kroner på kap. 162 Overgangsbistand (GAP), post 70 Overgangsbistand (GAP), kan overføres
- 2 mill. kroner på kap. 164 Fred, forsoning og demokrati, post 72 Utvikling og nedrustning, kan overføres
- 5 mill. kroner på kap. 165 Forskning, kompetanseheving og evaluering, post 1 Driftsutgifter
- 13 mill. kroner på kap. 165 Forskning, kompetanseheving og evaluering, post 71 Faglig bistand, kan overføres
- 10 mill. kroner på kap. 166 Miljø og bærekraftig utvikling mv., post 72 Internasjonale miljøprosjesser og bærekraftig utvikling, kan overføres.

2. Komiteens behandling

Komiteen avholdt 6. oktober 2015 åpen høring i saken. På høringen deltok justis- og beredskapsminister Anders Anundsen med Utlendingsdirektoratet, Politidirektoratet, Politiets utlendingsenhet og Fylkesmannen i Oslo og Akershus, kommunal- og moderniseringsminister Jan Tore Sanner med Husbanken, og barne- og likestillingsminister Solveig Horne med Integrerings- og mangfoldsdirektoratet og Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet. I tillegg deltok følgende organisasjoner: KS, Røde Kors, Norsk Folkehjelp, NOAS og Fellesorganisasjonen (FO).

3. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Jan Bøhler, Stine Renate Håheim, Stein Erik Lauvås, Helga Pedersen, og Eirin Sund, fra Høyre, Mudassar Kapur, Bjørn Lødemel, Ingjerd Schou og Torhild Aabergsbotten, fra Fremskrittspartiet, Mazyar Keshvari og lederen Helge André Njåstad, fra Kristelig Folkeparti, Geir Sigurd Toskedal, fra Senterpartiet, Heidi Greni, fra Venstre, André N. Skjelstad, og fra Sosialistisk Venstreparti, Karin Andersen, ser at Norge dette året kan forvente å motta over 20 000 flyktninger og asylsøkere. Kommuner, frivillige organisasjoner, religiøse organisasjoner, næringsliv, familier og enkeltpersoner deltar i mottak, bosetting og integrering.

Komiteen understreker at som mange andre europeiske land har Norge sett en sterk deltakelse og støtte i arbeidet med mottak av flyktninger og asylsøkere.

Komiteen vil også påpeke at det er en klar forståelse av at situasjonen vi ser i dag er et resultat av voksende forskjeller mellom velfungerende stater og de som preges av konflikter, vold, diktaturer og agitasjon.

Komiteen registrerer at det i 2015 har vært en kraftig økning i antall asylsøkere til flere europeiske land. I perioden januar til juni 2015 kom det færre asylsøkere til Norge enn i samme periode i 2014. I juli og august har det derimot vært en kraftig økning. Økningen skyldes særlig at langt flere personer fra Syria har søkt om asyl i Norge. I tillegg har det vært en sterk økning i antall enslige mindreårige asylsøkere de siste månedene. Per 31. august 2015 var det registrert om lag 8 300 asylsøkere til Norge, derav i underkant av 2 000 som enslige mindreårige. Den kraftige økningen medfører betydelige utfordringer

for utlendingsforvaltningen, noe som også kan gjøre situasjonen for personene som søker om beskyttelse i Norge, vanskeligere.

Komiteen merker seg at det for gjeldende budsjett 2015 er lagt til grunn en prognose på 11 000 asylsøkere til Norge inneværende år. Beregningsgruppen for utlendingsforvaltningen (BGU) vil ha utarbeidet nye anslag først i begynnelsen av oktober. Og komiteen ser at det i denne proposisjonen er lagt til grunn en økning fra 11 000 til 16 000 asylsøkere til Norge i 2015.

Komiteen merker seg at det i proposisjonen understrekes at det er svært stor usikkerhet knyttet til hvor mange asylsøkere som vil komme til Norge fremover. Dersom de siste ukers utvikling fortsetter ut året, vil antallet asylsøkere i 2015 bli høyere enn dette tallet.

Komiteen viser til at det i 2015 har vært en kraftig økning i antall asylsøkere til Europa. I en slik sammenheng har Norge en plikt til å hjelpe mennesker i nød og til å gi beskyttelse fra forfølgelse, og dele ansvaret med Europa.

Komiteen gjentar og påpeker særlig at tilstrømmingen til Norge har vært spesielt stor i sommer, særlig i antallet enslige mindreårige asylsøkere. Per 31. august 2015 var det registrert om lag 8 300 asylsøkere, derav i underkant av 2 000 som enslige mindreårige. Den kraftige økningen medfører betydelige utfordringer for utlendingsforvaltningen, noe som også kan gjøre situasjonen for personene som søker om beskyttelse i Norge, vanskeligere.

Komiteen viser til Prop. 152 S (2014–2015), hvor det foreslås bevilgningsøkninger på til sammen 227 mill. kroner i inneværende statsbudsjett for å håndtere situasjonen. Bevilgningsøkningene påvirker en rekke budsjettposter.

Komiteen registrerer at overføringene er en del av de ODA-godkjente midlene. Komiteen viser til at bruken av ODA-godkjente midler dermed følger en etablert praksis, slik det også ble praktisert under forrige regjering.

Komiteen understreker at det er svært stor usikkerhet knyttet til hvor mange asylsøkere som vil komme til Norge fremover. Situasjonen må følges nøye og justeres ved behov.

Komiteen registrerer også at andre kapitler på statsbudsjettet vil kunne bli påvirket av den økte tilstrømmingen, og at regjeringen vil komme tilbake til dette i nysalderingen for 2015.

Komiteen viser til at det har vært en kraftig vekst i antallet enslige mindreårige asylsøkere til Norge. Komiteen viser også til at det statlige barnevernet skal gi alle enslige mindreårige asylsøkere under 15 år tilbud om opphold på et omsorgssenter.

Komiteen er kjent med at barne-, ungdoms- og familieetaten (Bufetat) og private aktører har måttet

tilpasse seg svært raskt for å møte det økte behovet for plasser i omsorgssentre.

Komiteen vil vise til at regjeringen har foreslått en betydelig overføring til omsorgssentrene, pålydende 65 mill. kroner i 2015.

Komiteen viser også til at regjeringen har avsatt 0,5 mill. kroner til å drifte en nettside som skal gi en samlet oversikt over mulighetene til å bidra og delta som frivillig i arbeidet med mottak og integrering av asylsøkere og flyktninger.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til økningen i antall asylankomster til Norge de siste månedene. Disse medlemmer har forståelse for at flyktningssituasjonen utgjør en stor utfordring for statlige etater og kommunene med tanke på mottak, registrering og bosetting. Disse medlemmer viser til at Norge har mottatt i overkant av 13 000 asylsøknader fram til og med september 2015.

Disse medlemmer registrerer at det er flest asylsøkere fra Syria i 2015, men merker seg en tendens i 2015 i likhet med Sverige og Finland, hvor det kommer stadig flere asylsøkere fra Irak. I september kom det nesten tre ganger så mange asylsøkere fra Irak (548) til Norge som det gjorde i de åtte første månedene (197) i 2015.

Disse medlemmer forutsetter at økt antall flyktninger og nye ankomstmottak ses i sammenheng med behovet for bemanning, kompetanse og helsetilbud. Det er viktig at kommunene har kapasitet til å ta imot flyktninger med respekt og verdighet i hele mottakskjeden. I den sammenheng viser disse medlemmer også til Prop. 1 S (2015–2016), hvor regjeringen varsler at den vil fremme en tilleggsproposisjon der asylkjeden gjennomgås med sikte på håndteringen av økte asyltilstrømninger i 2016. I behandlingen av Prop. 1 S (2015–2016) vil disse medlemmer komme tilbake med merknader knyttet til håndteringen av enslige mindreårige asylsøkere.

Disse medlemmer er tilfreds med at regjeringen tar den akutte flyktningssituasjonen på alvor ved å foreslå ekstrabevilgninger for å håndtere den store tilstrømmingen av asylsøkere. Disse medlemmer merker seg at UDI 5. oktober 2015 anslo mottak av et sted mellom 20 000 og 25 000 asylsøkere i løpet av 2015, men at denne proposisjonen legger til grunn 16 000 asylsøkere i 2015. Samtidig viser disse medlemmer til den åpne høringen til komiteen 6. oktober 2015 hvor blant annet UDI mente at det er begrenset hva som kan brukes i inneværende år, bortsett fra opprustning av mottakskapasiteten, noe UDI allerede innehar nødvendige fullmakter til å utføre uten ekstraordinær stortingsbevilgning.

Disse medlemmer viser til at situasjonen for ankomstregistreringen er utfordrende. Særlig gjelder dette de forholdene som asylsøkerne møter i Politiets utlendingsenhets lokaler. Disse medlemmer viser til høringen hvor Politidirektoratet påpekte utfordringene knyttet til ankomstregistreringen, da kun et fåtall av asylsøkerne har reisedokumenter, og viktigheten av ankomstregistrering blant annet med hensyn til samfunnsikkerheten. Med bakgrunn i dette er disse medlemmer tilfreds med at regjeringen foreslår å øke bevilgningen til politiet med 50 mill. kroner for å opprettholde registreringsarbeidet, tolketjenester, logistikk til/fra asylmottak og andre tiltak.

Disse medlemmer viser til proposisjonen hvor tilskuddet til utleieboliger foreslås økt med 50 mill. kroner, noe som vil være den tredje økningen av tilskuddet i inneværende år. Økningen innebærer at det totalt for 2015 gis tilsagn til om lag 1 700 boliger, noe som vil bety en økning på over 70 pst. sammenlignet med 2013. Videre er disse medlemmer enig med Husbanken i at boligframskaffelsen er en stor utfordring for å bosette flere, og er derfor fornøyd med økningen av tilskuddet.

Disse medlemmer ser med bekymring på situasjonen for de enslige mindreårige asylsøkerne og det akutte behovet for flere verger og nye plasser ved omsorgssentrene. Disse medlemmer er tilfreds med at regjeringen ser utfordringen og at den foreslår økte bevilgninger til vergemålsordningen og barnevernets omsorgssentre for enslige mindreårige asylsøkere. Disse medlemmer merker seg at Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet vil komme tilbake med forslag knyttet til kap. 856 Barnevernets omsorgssentre for enslige mindreårige asylsøkere i forbindelse med nysalderingen dersom anslagene i proposisjonen overstiges.

Disse medlemmer understreker at det i lys av langt flere ankomster også er nødvendig å ta høyde for og planlegge helhetlig rundt integrering av dem som har krav på beskyttelse.

Disse medlemmer viser til at regjeringen i Prop. 1 S (2015–2016) har varslet at det vil komme et tilleggsnummer om hvordan den økte asyltilstrømmingen skal håndteres. Disse medlemmer mener det er riktig å vurdere de tiltakene regjeringen fremmer i et helhetlig budsjettforslag. Denne saken omhandler de økte midlene som er nødvendig i 2015 for å håndtere et asylanslag opptil 16 000 asylsøkere i 2015. Disse medlemmer avventer derfor ytterligere forslag fra regjeringen dersom prognosene for 2015 blir ytterligere oppjustert.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet og Senterpartiet, har merket seg at regjeringen har varslet at Norge har intensjon om å delta i

EUs relokaliseringsprogram. Flertallet forventer at regjeringen kommer tilbake til dette spørsmålet i forbindelse med behandlingen av varslet tilleggsnummer til statsbudsjettet for 2016.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at det først og fremst er det store antallet ankomster over kort tid som sprenger mottakskapiteten. Siden juni 2015, da ankomsttallene begynte å øke for alvor, har regjeringen reagert raskt. Nye mottaksplasser, mer helsepersonell og økt grensekontroll er iverksatt. Når det gjelder den konkrete situasjonen ved Politiets utlendingsenhet på Tøyen, er det i ferd med å bli etablert et ankomstsenter i Råde som vil medføre en kraftig forbedring. 227,1 mill. kroner foreslås som tillegg til statsbudsjettet for 2015, blant annet for å styrke politiet, skaffe flere omsorgssentre til enslige mindreårige, helsetiltak og flere utleieboliger. Samtidig vil disse medlemmer berømme frivilliges innsats for å bedre situasjonen rundt ankomst- og registreringspunktene.

Disse medlemmer viser til at det allerede eksisterer et eget rundskriv om tilskudd til vertskommuner for asylmottak eller omsorgssentre. Rundskrivet skal sikre et enhetlig og godt tjenestetilbud til beboere i asylmottak og omsorgssentre. Vertskommunene mottar i henhold til rundskrivet et tilskudd som skal dekke kommunenes gjennomsnittlige utgifter til helse, barnevern, tolk og administrasjon i forbindelse med at det drives et asylmottak eller omsorgssenter i kommunen. Vertskommunetilskuddet skal bidra til at kommunen kan legge til rette for at beboere i statlige asylmottak også gis et tilbud innen forebyggende helsetjeneste, spesielt når det gjelder psykososiale lidelser, oppfølging av vaksinasjonsprogrammer, rådgivning innen kosthold og ernæring, samt mor/barn-kontroll.

Disse medlemmer viser til at det er varslet en stor økning i asylankomster neste år. UDI har i media denne uken vist til at det kan være tale om rundt 30 000 nye asylsøkere. Håndteringen av asyltilstrømmingen kommer til å bli svært kostnadskravende, og det brukes allerede i dag betydelige ressurser for å sørge for godt mottak av de enslige mindreårige asylsøkerne. Disse medlemmer vil avvente regjeringens tilleggsnummer til Prop. 1 S (2015–2016) før det tas stilling til eventuelle endringer i tjenestetilbudet for enslige mindreårige asylsøkere. Disse medlemmer viser til at bevilgningen her foreslås før det vedtas konkrete forbedringer i tilbudet, og mener diskusjonen om innholdet i tilbudet må komme først.

Disse medlemmer mener det er viktig at det i en ekstraordinær situasjon gis fleksibilitet i forvaltningen. Derfor er det positivt at regjeringen har gitt

politiet og UDI adgang til å overskride sine budsjetter. Alle kommuner som har asylmottak eller omsorgssenter for enslige mindreårige asylsøkere får tilskuddsordninger. Samtidig viser disse medlemmer til tilleggsnummeret til Prop. 1 S (2015–2016) som vil gi oppdaterte bevilgninger for 2016.

Disse medlemmer viser til at regjeringen i Prop. 1 S (2015–2016) har varslet at det vil komme et tilleggsnummer om hvordan den økte asyltilstrømmingen skal håndteres. I den forbindelse forventer disse medlemmer at regjeringen gjør en vurdering av vertskapstilskuddet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Venstre og Sosialistisk Venstreparti, mener Norge har et moralsk ansvar og er konvensjonsforpliktet til å ta imot mennesker som flykter fra krig og forfølgelse. Nå oppleves den største flyktningkrisen etter 2. verdenskrig. Det påkaller ekstraordinær innsats også i Norge. De som har behov for beskyttelse, skal få den beskyttelsen de har krav på i Norge.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener regjeringen har vært altfor sene med å forutse behovene og forberede hele asylkjeden i Norge på den økningen som en måtte forstå ville komme.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Venstre og Sosialistisk Venstreparti, mener det er avgjørende at vi lykkes med integreringen, og mener det er behov for å tenke nytt og starte integreringsprosessen raskere. Vi må raskt gi alle som skal bli i Norge plikter og rettigheter for å lykkes med integreringen. Det er viktig å trekke dem inn i og gi dem mulighet til å bli en del av våre små og store fellesskap. De som kommer til Norge må bli gitt muligheten til å vite at dersom man skal leve i Norge, tar man også del i det norske fellesskapet. At unge og voksne blir gående med livet sitt på vent i norske mottak i måneder og år, gir et stikk motsatt signal. I tillegg er det sløsing med fellesskapsressurser.

Flertallet mener at en rask og effektiv saksbehandling både er viktig for å sikre at de som ikke har krav på beskyttelse får avslag og kan returneres raskt, og for å sikre at arbeidet med integrering og bosetting for dem som skal bli i landet starter så fort som mulig.

Flertallet mener det er viktig at etatene får mulighet til å utføre sine oppgaver på en faglig forsvarlig måte og ha rom til å kunne foreta prioriteringer av oppgaver ut fra viktighet.

I en ekstraordinær situasjon som den vi nå står midt oppe i, er det etter flertallets mening avgjørende å holde fast ved vårt ansvar innenfor rettsstatens rammer og internasjonale forpliktelser.

Internasjonalt

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Venstre og Sosialistisk Venstreparti, registrerer at EU-kommisjonen har varslet en rekke initiativ som handler om Europas håndtering av flyktningkrisen. Det er viktig at Norge har en tett dialog med EU, og særlig i de prosessene som handler om revisjon av Dublin-avtalen, Schengen og annet regelverk som forplikter Norge.

Flertallet mener flyktningssituasjonen krever et tett europeisk og internasjonalt samarbeid. Flertallet mener Norge må bidra til at Europa klarer å håndtere dette på en verdig måte og at Norge må ha en aktiv rolle når det gjelder de varslede endringene i Dublin-avtalen om en permanent relokaliseringmekanisme, og med sikte på å få en mest mulig enhetlig praktisering av Dublin-regelverket. Flertallet registrerer at regjeringen har varslet at den vil følge opp enigheten i EU om å fordele ansvaret for 120 000 asylsøkere.

Flertallet fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen snarest legge fram en sak for Stortinget om hvordan den følger opp enigheten i EU om fordeling av ansvar for flyktninger og asylsøkere.»

Flertallet registrerer at Dublin-regelverket er under sterkt press. Flertallet mener det ikke kan aksepteres at det returneres til førsteland der asylsøkernes grunnleggende rettigheter ikke ivaretas.

Flertallet mener at det nå også er argumenter som taler for ikke å returnere syriske asylsøkere til land som allerede har tatt en uforholdsmessig stor andel asylsøkere.

Komiteen fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen redegjøre for hvordan Dublin-regelverket håndteres fra norsk side i den aktuelle situasjonen, hensiktsmessigheten i å bruke ressurser på å returnere asylsøkere til førsteland og mulige konsekvenser av ikke å gjøre det.»

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis forslag i Innst. 16 S (2014–2015) om at Norge skulle ta initiativ til en felles og bedre ansvarsdeling gjennom Dublin-avtalen i budsjettet for 2015.

Dette medlem viser videre til forslag under trontaledebatten 2015 om å be regjeringen ta i bruk den humanitære klausulen i Dublin-forordningen og behandle alle asylsøknader fra syriske flyktninger i Norge, uavhengig av første ankomstland, og om at flyktninger fra andre land enn Syria, som har kommet først til land med stort press, får sine søknader behandlet i Norge. Dette er tidligere blitt gjort for flyktninger med Hellas som første ankomstland, og bør nå også gjøres for flyktninger som først kom til Italia, Ungarn og andre pressområder.

Politiets utlendingsenhet

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Venstre og Sosialistisk Venstreparti, konstaterer at dagens asylsystem og mottaksapparat ikke er tilpasset dagens nivå av asylankomster. Flertallet anerkjenner den viktige jobben ansatte i mottaksapparatet har gjort i en akutt situasjon, og vil særlig rose de frivillige organisasjonene som har gjort en uvurderlig innsats for nyankomne flyktninger og asylsøkere.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener at regjeringens oppfølging og evne til å tilpasse seg situasjonen har vært mangelfull, på etterskudd og har satt asylsøkere, ansatte og frivillige i en krevende situasjon. Disse medlemmer påpeker at det har tatt lang tid for regjeringen å sette inn tiltak for å løse den akutte situasjonen som har oppstått ved mottak av flyktninger ved Politiets utlendingsenhet (PU) på Tøyen. Disse medlemmer mener det må klargjøres hvem som har det overordnede ansvaret i fremtiden, slik at slike situasjoner ikke oppstår igjen.

Disse medlemmer mener det er på høy tid at det etableres et mottaksapparat som er bedre rustet til å ta imot og registrere asylsøkere, og forutsetter at

Politiets utlendingsenhet sikres ressurser og arbeidsforhold som gjør det mulig å gjennomføre registrering og ID-kontroll på en skikkelig måte. Disse medlemmer understreker viktigheten av at Politiets utlendingsenhet gis fleksibilitet til å sette inn ressursene der det er størst behov.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti mener det er viktig at PU må kunne endre prioritering fra å nå måltall for retur, til å bruke mer ressurser på ankomst, registrering og alvorlig kriminalitet, slik tillitsvalgte i PU har påpekt er nødvendig.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Venstre og Sosialistisk Venstreparti, har merket seg kritikken av regjeringens håndtering av situasjonen knyttet til mottakssenteret på Tøyen under komiteens åpne høring 6. oktober 2015, og at det særlig etterlyses at noen må ta et overordnet ansvar for at asylsøkere blir registrert, men også får dekket humanitære behov som mat, klær, sanitære forhold og nødvendig helsehjelp. Flertallet forutsetter at de svakhetene vi har vært vitne til ved mottakssenteret på Tøyen, nå rettes opp når det skal etableres mottakssenter i Råde kommune.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener det er viktig at vertskommuner for mottakssenter kompenseres for utgifter til primærhelsetjeneste, og foreslår en engangsbevilgning på 4 mill. kroner til kommunene Råde og Sør-Varanger hvor det er etablert mottakssenter. Inndekning av forslaget vil eventuelt fremmes i behandlingen av ny saldering av statsbudsjettet for 2015.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«I statsbudsjettet for 2015 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
571		Rammeoverføringer til kommunesektoren mv.	
	65	Tilskudd til vertskommuner for ankomstmottak, bevilges med	4 000 000»

Komiteen peker på at barn er i en særlig sårbar situasjon i registreringsfasen, og mener derfor at registreringsfunksjonen i PU må styrkes med barnefaglig kompetanse raskt. Komiteen foreslår derfor 2 mill. kroner i økning på Politidirektoratets drifts-

budsjett til dette. Inndekning av forslaget vil eventuelt fremmes ved behandlingen av ny saldering av statsbudsjettet for 2015.

Komiteen fremmer følgende forslag:

«I statsbudsjettet for 2015 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
440		Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	74 100 000»

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Venstre og Sosialistisk Venstreparti, påpeker betydningen av å unngå et stort etterslep i registreringsarbeidet, og mener det er behov for også å tenke nytt når det gjelder registrering og mottak av asylsøkere.

Flertallet fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en sak med mulige forenklinger i registrering og mottak av flyktninger, mulige tiltak for å få ned saksbehandlingstider og andre forbedringer som kan korte ned tiden fra ankomst til bosetting.»

Utlendingsdirektoratet

Komiteen mener det er avgjørende at saksbehandlingsskapasiteten i UDI økes for å møte et økende

«I statsbudsjettet for 2015 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
490		Utlendingsdirektoratet	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	10 000 000»

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Venstre og Sosialistisk Venstreparti, ber regjeringen komme tilbake i nysalderingen av budsjettet med forslag til bevilgninger som sikrer at UDI kan starte prosessen med anskaffelse av nye lokaler, og at det fortløpende kan ansettes det antall saksbehandlere det er behov for.

Enslige mindreårige asylsøkere

Komiteen registrerer at det kommer flere enslige mindreårige asylsøkere i Norge. Dette er mennesker som må få et trygt tilbud i landet vårt. Komiteen støtter regjeringens forslag til tilleggsbevilgninger til omsorgssentre for enslige mindreårige asylsøkere under 15 år.

«I statsbudsjettet for 2015 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
490		Utlendingsdirektoratet	
	21	Spesielle driftsutgifter økes med	48 000 000»

antall asylsøkere. Rask og effektiv saksbehandling er både viktig for å sikre at arbeidet med integrering og bosetting for dem som skal bli i landet starter så fort som mulig, og for å sikre at de som ikke har krav på beskyttelse, får avslag og kan returneres raskt.

Komiteen viser til at vi i dag er langt unna å nå måltallene for saksbehandlingstid, og det synes klart at det er et større behov enn det i dag er ressurser til. Komiteen viser til at UDI på komiteens høring uttalte at det er behov for nye lokaler før det kan ansettes nye saksbehandlere. Komiteen foreslår derfor å styrke bevilgningen til UDI med 5 mill. kroner for å sikre at saksbehandlingsskapasiteten kan styrkes raskt. Inndekning av forslaget vil eventuelt fremmes i behandlingen av ny saldering av statsbudsjettet for 2015.

Komiteen fremmer følgende forslag:

Komiteen viser til at flere av organisasjonene på komiteens høring understreket behovet for å styrke bemanningen og den barnefaglige kompetansen på mottak for enslige mindreårige asylsøkere mellom 15 og 18 år. Dette er en sårbar gruppe som kan bli utnyttet av kriminelle eller bli ofre for kriminalitet, og komiteen mener det er svært bekymringsfullt at det nå meldes om stadig flere barn som forsvinner fra mottak.

På grunn av den akutte situasjonen med en drastisk økning i ankomster av enslige mindreårige asylsøkere, foreslår komiteen å styrke bevilgningen til kap. 490 Utlendingsdirektoratet, post 21 spesielle driftsutgifter, asylmottak med 48 mill. kroner i tillegg til Prop. 152 S (2014–2015). Inndekning av forslaget vil eventuelt fremmes ved behandlingen av ny saldering av statsbudsjettet for 2015.

Komiteen fremmer følgende forslag:

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener det er behov for å skjerpe kravene til voksentetthet og barnefaglig kompetanse i mottakene for enslige mindreårige asylsøkere mellom 15 og 18 år, og mener at tilleggsbevilgningen på 48 mill. kroner til UDI skal gå til dette formålet. Disse medlemmer ber regjeringen i tilleggsnummer for statsbudsjettet for 2016 fremme konkrete forslag til hvordan dette kan gjøres.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Venstre og Sosialistisk Venstreparti, mener det er avgjørende for barns rettssikkerhet at det er et tilstrekkelig antall verger tilgjengelig. Dette er også viktig for å sikre at politiet og utlendingsmyndighetene kan gjøre sin jobb med registrering og saksbehandling. Flertallet merket seg at Fylkesmannen i Oslo og Akershus under komiteens åpne høring 6. oktober 2015 var tydelig på at de økte bevilgningene i Prop. 152 S (2014–2015) må følges opp med økte bevilgninger i statsbudsjettet for 2016. Flertallet ber regjeringen følge situasjonen nøye, slik at ikke andre grupper som har behov for verger nå blir nedprioritert, og at det om nødvendig følges opp med tilleggsbevilgninger allerede i nysalderingen av budsjettet for inneværende år.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at Fylkesmannen har tilsynsansvar for barnevernsinstitusjoner og at dette ansvaret ikke må nedprioriteres i en så sårbar fase hele dette feltet er i nå. Dette medlem ber regjeringen i forbindelse med nysalderingen av statsbudsjettet for 2015 styrke fylkesmannsembetene med kapasitet til økt tilsyn.

Raskere integrering i mottak

Komiteen mener det er viktig å gjøre overgangen fra flyktning til deltaker i det norske samfunnet så rask og god som mulig. Komiteen påpeker at fellesskapet er en av enkeltmenneskets viktigste ressurser. Vi må som samfunn tydeliggjøre bærebjelken i samfunnskontrakten – at alle mennesker har plikter og rettigheter.

Komiteen mener tiden på mottak skal bidra til forberedelse på hva som venter i det norske samfunnet, med vekt på språk og samfunnsforståelse. Komiteen mener tydeligere krav og tilbud om aktivitet på asylmottakene vil bidra til at de som skal bli i landet, blir best mulig rustet til å komme i jobb og bli aktive samfunnsdeltakere så raskt som mulig.

Komiteen viser til at en stadig større andel av dem som sitter på mottak kommer til å få opphold i Norge, og mener dette taler for å starte integreringen

raskere enn i dag. Komiteen mener økt bruk av midlertidig arbeidstillatelse vil være et viktig tiltak for å øke aktiviseringen og motivasjonen for å lære seg norsk. Komiteen viser til at det i dag er krav om å ha gjennomført intervju for å kunne søke om midlertidig arbeidstillatelse. På grunn av kapasitetsutfordringer i UDI øker nå ventetiden for å få gjennomført intervju drastisk, dette gjelder særlig de såkalte innvilgelsessakene.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Venstre og Sosialistisk Venstreparti, mener derfor det bør vurderes om kravet til intervju skal utgå og/eller om dette kravet kan erstattes av andre krav som ikke avhenger av saksbehandlingskapasiteten i UDI.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet understreker at vilkåret i utlendingsloven § 94 om at det ikke er tvil om søkerens identitet, fortsatt skal opprettholdes.

Komiteen fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en vurdering av forslag til nye kriterier som gjør det enklere å få midlertidig arbeidstillatelse mens asylsøknaden er til behandling.»

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti vil vise til egne forslag om ny bosettingsordning for å sikre rask og god integrering, jf. Representantforslag 1 S (2015–2016).

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Venstre og Sosialistisk Venstreparti, viser til at barnehager er et av de sikreste virkemidlene for å fremme språkopplæring og integrering. Flertallet mener det må være et mål at alle barn i asylmottak sikres barnehageplass.

Komiteens medlem fra Senterpartiet mener det bør samarbeides med frivillige organisasjoner for å tilby norsk språktrening til barn i asylmottak som ikke kommer inn under ordningen med rett til barnehageplass.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Venstre og Sosialistisk Venstreparti, mener frivilligheten spiller en viktig rolle i integreringsarbeidet, og vil berømme alle dem som bidrar til bedre integrering i sine lokalsamfunn. Flertallet ber regjeringen utvide modellen

med finansiering og støtte til frivillige organisasjoner som driver aktivitetstilbud for barn og unge, for å inkludere flere integreringstiltak i ordningen.

Flertallet mener det er avgjørende at det offentlige spiller på lag med frivilligheten, og viser til at flere organisasjoner på høringen mente at regjeringens forslag om 500 000 kroner til en nettside kunne brukes på mer fornuftige måter. Flertallet ber derfor regjeringen gå i dialog med de frivillige organisasjonene slik at disse pengene kan brukes på en mest mulig fornuftig måte.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener at vertskommunetilskuddet for kommuner som nå har asylmottak, må økes, blant annet for å sørge for økt kapasitet i primærhelsetjenesten. Disse medlemmer foreslår derfor å styrke denne bevilgningen med 50 mill. kroner som et engangstilskudd. Inndekning av forslaget vil eventuelt fremmes ved behandling av ny saldering av statsbudsjettet for 2015.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«I statsbudsjettet for 2015 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
490		Utlendingsdirektoratet	
	60	Tilskudd til vertskommuner for asylmottak, forhøyes med	50 000 000»

Kvalifisering/utdanning

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Venstre og Sosialistisk Venstreparti, viser til at mange av asylsøkerne som nå kommer til Norge, har utdanning og kompetanse som vi har behov for.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener derfor at den enkeltes utdanning og kompetanse bør kartlegges innen en måned etter ankomst, og ber om at regjeringen allerede i tilleggnummer til statsbudsjettet for 2016 begynner arbeidet med å sette hele utdanningssystemet i stand til å gi nødvendig påfyll av kompetanse.

Komiteens medlem fra Venstre mener at utdanning og kompetanse bør kartlegges så raskt som mulig etter ankomst.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Venstre og Sosialistisk Venstreparti, viser til at det er stor variasjon i flyktingenes tidligere erfaring med undervisning. Enkelte har høyere utdanning, mens andre ikke kan lese eller skrive. Dette krever også bredde i norskundervisningen. Flertallet mener bedre kartlegging av flyktingenes kompetanse også kan bidra til at flyktingene får en norskopplæring som i større grad er tilpasset hva de har forutsetninger for.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener det også er nødvendig at NOKUT styrkes slik at man sikrer en raskere god-

kjenning av utenlandsk fagkompetanse. Det er i denne sammenheng nødvendig å kartlegge behov for tilleggstudning for å tilfredsstille norske kompetansekrav.

Disse medlemmer ber regjeringen om å vurdere mulighetene for at studenter innenfor relevante fag involveres i opplæring slik at nyankomne kan kvalifiseres raskere.

Husbanken

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Venstre og Sosialistisk Venstreparti, viser til at mange kommuner mener at mangelen på boliger er et hinder i arbeidet med å bosette flyktninger, og støtter derfor regjeringens forslag til økt bevilgning til tilskudd til utleieboliger. Flertallet ber regjeringen følge nøye med på behovet for å oppjustere denne bevilgningen i nysalderingen, dersom kommunene nå søker om et større antall boliger enn det er midler tilgjengelig for Husbanken.

Flertallet mener det i tillegg til nybygging og rehabilitering av eksisterende bygg er nødvendig å hente ut en større del av potensialet i det private utleiemarkedet. Flertallet viser til at kommunene i dag kan benytte bostøtten til dette formålet, og at Husbanken på høringen antydte at det her kan være et underforbruk i kommunene i dag. Flertallet vil også be regjeringen vurdere om en styrking av bostøtten vil kunne gjøre det enklere for kommunene å hente ut potensialet som er i det private leiemarkedet.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti vil vise til egne forslag i budsjettet om vesentlig styrking både i bostøtte og tilskudd til

flere boliger, og ber regjeringen vurdere ytterligere økning i tilskuddene i salderingsproposisjonen for 2015.

Rettsikkerhet

Komiteen viser til at økende asylankomster også fører til et større press på organisasjoner som gir

«I statsbudsjettet for 2015 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
470		Fri rettshjelp	
	72	Tilskudd til spesielle rettshjelpstiltak, forhøyes med	2 000 000»

Bosetting og integrering

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Venstre og Sosialistisk Venstreparti, påpeker at vellykket integrering er en investering for fremtiden. Flertallet mener det er viktig at kommunene får økonomisk støtte i form av styrket kommuneøkonomi, slik at de kan gjøre et arbeid som fellesskapet har nytte av over tid. Flertallet mener det er svært positivt at kommunene i større grad bosetter mennesker som har fått opphold. Rask bosetting er avgjørende for en vellykket integrering.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til punkt i Representantforslag 135 S (2014–2015) om at:

«I forbindelse med statsbudsjettet for 2016 vil regjeringen foreslå ytterligere tiltak for å stimulere integrerings- og bosettingsarbeidet i kommunene. Avtalepartene skal konsulteres.»

Disse medlemmer forutsetter at forliket følges opp.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Venstre og Sosialistisk Venstreparti, mener det er særlig viktig raskt å bosette og integrere barn. Flertallet mener derfor det er svært uheldig at regjeringen har økt kommunenes egenandel for kommunale barnevernstiltak for enslige mindreårige. Dette har ført til at mange kommuner har bygd ned kapasiteten som vi nå virkelig har behov for. Flertallet viser til at statsråd Solveig Horne på komiteens høring sa at departementet nå er i dialog med KS for å finne løsninger, og vil understreke viktigheten av at dette skjer raskt. Flertallet forutsetter at regjeringen kommer tilbake i tilleggsnummer til budsjettet for

rettshjelp og rettleiding til asylsøkere. Etter komiteens mening er det viktig å styrke kapasiteten i disse organisasjonene, og komiteen foreslår derfor at bevilgningen økes med 2 mill. kroner. Innledning av forslaget vil eventuelt fremmes i behandlingen av ny saldering av statsbudsjett for 2015.

Komiteen fremmer følgende forslag:

2016 med forslag som vil styrke kommunale barnevernstiltak for enslige mindreårige asylsøkere.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at det er betydelige forskjeller mellom kommunene i hvor godt de lykkes med integreringen. Disse medlemmer mener det er viktig å hente ut erfaringene fra kommunene som lykkes best og overføre denne kunnskapen til andre kommuner. Disse medlemmer mener også det må forskes mer på hva som fungerer og ikke. Anvendt regional forskning på dette feltet vil kun være med og belyse helt konkret hvordan folk jobber i kommunene der hvor man lykkes best. Disse medlemmer ber derfor regjeringen vurdere hvordan regional forskning på integrering kan styrkes og hvordan samarbeidet mellom forsknings- og praksisfeltet kan bidra til en mer kunnskapsbasert integrering. Samtidig bør det etableres nettverk for kompetanseoverføring mellom kommunene, og det må sikres en god informasjonsflyt og kunnskapsutveksling mellom det offentlige, frivillige organisasjoner og arbeidslivets parter. Disse medlemmer ber derfor regjeringen omtale hvordan dette arbeidet skjer i dag, og hvordan dette kan styrkes ytterligere i tilleggsnummer til statsbudsjettet for 2016.

Disse medlemmer viser til at mange kommuner vegrer seg mot å bosette flyktninger fordi de frykter at mislykket integrering, store helseproblemer og traumer i fremtiden kan belaste barnevern og sosialbudsjett. Disse medlemmer mener at staten bør bidra i større grad til å avlaste kommunene når det gjelder særlig ressurskrevende flyktninger og asylsøkere.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede og legge frem for Stortinget forslag til ordninger som reduserer den

økonomiske risikoen for kommunene dersom en flyktning ikke kommer seg i aktivitet som forutsatt.»

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti registrerer at regjeringen foreslår å gjennomføre finansieringen av alle tiltak som kan føres som ODA-godkjente overføringer, gjennom kutt i bistandsbudsjettet. Det er imidlertid ikke anført hvilke konkrete tiltak som disse kuttene går ut over. Disse medlemmer er skeptisk til en slik form for reduksjon i vedtatt bistand over Utenriksdepartementets budsjett.

Disse medlemmer viser til at hjelpearbeidet i nærområdene til Syria utføres under svært vanskelige forhold og med for få ressurser. Frivillige organisasjoner har bedt Norge om å øke hjelpen til nærområdene med 3 mrd. kroner som kanaliseres gjennom FN-systemet og de humanitære organisasjonene som opererer i flyktingleirene. Disse medlemmer mener Norge må bidra med økte bevilgninger i denne størrelsesorden til hjelpearbeidet i Syrias nærområder.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at kommunene har vist stor vilje til å bosette flere flyktninger. Dette stiller imidlertid store krav til kommunene, spesielt når det gjelder å skaffe til veie hensiktsmessige boliger til flyktninger som bosettes. Disse medlemmer mener det må vises større fleksibilitet i støtten som gis til boligtiltak, både når det gjelder tilpassing av Husbankens generelle retningslinjer og når det gjelder vilkårene for støtte til etablering av kommunale utleieboliger. Private utleiere må i større grad trekkes inn i ordningene, også gjennom tilskudd til rehabilitering av boliger for utleieformål til flyktninger. I mange kommuner er det ledig boligmasse som kan gjøres tilgjengelig for bosetting av flyktninger.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti er glad de fleste kommunene nå har meldt inn kapasitet til bosetting av flyktninger, men det er fortsatt kommuner som kan ta et større ansvar. For mindre kommuner vil etableringskostnadene for å inngå avtaler

om boliger og oppstart av introduksjonsprogram oppleves som høye. Det bør derfor vurderes om det kan gis en form for oppstartsstøtte til nye kommuner som inngår i bosetting av flyktninger.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til at Senterpartiet i statsbudsjettet for 2016 vil fremme en rekke tiltak for å styrke integreringen av flyktninger i det norske samfunnet. Forslaget om en integreringsmilliard skal bl.a. sikre økt støtte til arbeidet i de frivillige organisasjonene, styrket språkopplæring og flere tiltak i kommunene for å styrke bosettingsarbeidet.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at det i Prop. 152 S (2014–2015) foreslås avsatt 500 000 kroner til IMDI for etablering av en nettside rettet mot frivillig sektor. I komiteens åpne høring ble det fra de frivillige organisasjonenes side anført at en slik nettside eventuelt bør etableres i organisasjonenes egen regi, og at Frivillighet Norge kan være en hensiktsmessig koordinator av tiltaket. Disse medlemmer mener pengene til informasjonstiltak overfor frivillig sektor burde vært disponert på en måte som involverer organisasjonene sterkere i tiltaket.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at bevilgningen over kap. 162 Overgangsbistand er blitt sterkt redusert de siste årene og at det dermed er blitt vanskelig å finne midler under dette kapitlet til viktige prosjekter, ikke minst i Afrika sør for Sahara. Dette medlem støtter derfor ikke forslaget om å redusere denne bevilgningen med 30 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti er uenig i at kutt i bistandsposter skal finansiere hjelp til flyktninger i Norge og videreføring av redningsoperasjonen i Middelhavet, dersom det ikke kan dokumenteres at dette er midler som ikke vil kunne brukes til gitte formål inneværende år. Dette medlem vil derfor gå imot disse kuttene nå og be regjeringen i salderingsproposisjonen dekke inn økte kostnader.

4. Forslag fra mindretall

Forslag fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 1

I statsbudsjettet for 2015 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
490		Utlendingsdirektoratet,	
	60	Tilskudd til vertskommuner for asylmottak, forhøyes med	50 000 000
571		Rammeoverføringer til kommunesektoren mv.	
	65	Tilskudd til vertskommuner for ankomstmottak, bevilges med	4 000 000

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen utrede og legge frem for Stortinget forslag til ordninger som reduserer den

økonomiske risikoen for kommunene dersom en flyktning ikke kommer seg i aktivitet som forutsatt.

5. Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre slikt

v e d t a k :

I

I statsbudsjettet for 2015 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
Utgifter			
151		Bistand til Asia	
	78	Regionbevilgning til Asia, <i>kan overføres</i> , reduseres med	5 000 000
		fra kr 824 500 000 til kr 819 500 000	
162		Overgangsbistand (GAP)	
	70	Overgangsbistand (GAP), <i>kan overføres</i> , reduseres med	30 000 000
		fra kr 239 000 000 til kr 209 000 000	
164		Fred, forsoning og demokrati	
	72	Utvikling og nedrustning, <i>kan overføres</i> , reduseres med	2 000 000
		fra kr 154 700 000 til kr 152 700 000	
165		Forskning, kompetanseheving og evaluering	
	1	Driftsutgifter, reduseres med	5 000 000
		fra kr 140 817 000 til kr 135 817 000	
	71	Faglig bistand, <i>kan overføres</i> , reduseres med	13 000 000
		fra kr 370 900 000 til kr 357 900 000	
166		Miljø og bærekraftig utvikling mv.	
	72	Internasjonale miljøprosesser og bærekraftig utvikling, <i>kan overføres</i> , reduseres med	10 000 000
		fra kr 932 200 000 til kr 922 200 000	
167		Flyktningtiltak i Norge, godkjent som utviklingshjelp (ODA)	
	21	Spesielle driftsutgifter, forhøyes med	65 000 000
		fra kr 1 951 697 000 til kr 2 016 697 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner
400		Justis- og beredskapsdepartementet	
	1	Driftsutgifter, for høyes med	1 500 000
		fra kr 341 361 000 til kr 342 861 000	
440		Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten	
	1	Driftsutgifter, for høyes med	74 100 000
		fra kr 13 566 429 000 til kr 13 640 529 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, for høyes med	25 000 000
		fra kr 311 186 000 til kr 336 186 000	
469		Vergemålsordningen	
	1	Driftsutgifter, for høyes med	3 000 000
		fra kr 183 780 000 til kr 186 780 000	
470		Fri rettshjelp	
	72	Tilskudd til spesielle rettshjelpstiltak, for høyes med	2 000 000
		fra kr 34 513 000 til kr 36 513 000	
490		Utlendingsdirektoratet	
	1	Driftsutgifter, for høyes med	10 000 000
		fra kr 877 109 000 til kr 887 109 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, for høyes med	48 000 000
		fra kr 1 632 500 000 til kr 1 680 500 000	
581		Bolig- og bomiljøtiltak	
	76	Tilskudd til utleieboliger, for høyes med	50 000 000
		fra kr 749 500 000 til kr 799 500 000	
765		Psykisk helse og rusarbeid	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 72,</i> for høyes med	1 000 000
		fra kr 118 993 000 til kr 119 993 000	
	75	Vold og traumatisk stress, for høyes med	4 000 000
		fra kr 150 861 000 til kr 154 861 000	
820		Integrerings- og mangfoldsdirektoratet	
	1	Driftsutgifter, for høyes med	500 000
		fra kr 200 095 000 til kr 200 595 000	
856		Barnevernets omsorgssenter for enslige mindreårige asylsøkere	
	1	Driftsutgifter, for høyes med	65 000 000
		Fra kr 245 677 000 til kr 310 677 000	
Inntekter			
3440		Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten	
	2	Refusjoner mv., for høyes med	20 800 000
		fra kr 414 250 000 til kr 435 050 000	
3856		Barnevernets omsorgssenter for enslige mindreårige asylsøkere	
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter, for høyes med	65 000 000
		fra kr 176 580 000 til kr 241 580 000	

II

Tilsagnsfullmakt

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2015 kan gi tilsagn om tilskudd ut over gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Kroner
581		Bolig- og bomiljøtiltak	
	76	Tilskudd til utleieboliger	711,6 mill. kroner

III

Stortinget ber regjeringen snarest legge fram en sak for Stortinget om hvordan den følger opp enigheten i EU om fordeling av ansvar for flyktninger og asylsøkere.

IV

Stortinget ber regjeringen redegjøre for hvordan Dublin-regelverket håndteres fra norsk side i den aktuelle situasjonen, hensiktsmessigheten i å bruke ressurser på å returnere asylsøkere til førsteland og mulige konsekvenser av ikke å gjøre det.

V

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en sak med mulige forenklinger i registrering og mottak av flyktninger, mulige tiltak for å få ned saksbehandlingstider og andre forbedringer som kan korte ned tiden fra ankomst til bosetting.

VI

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en vurdering av forslag til nye kriterier som gjør det enklere å få midlertidig arbeidstillatelse mens asylsøknaden er til behandling.

Oslo, i kommunal- og forvaltningskomiteen, den 9. oktober 2015

Helge André Njåstad

leder

Ingjerd Schou

ordfører